КЛАСИЧНИЙ ПРИВАТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра туризму та готельно-ресторанної справи

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

ПП 1. Туризмологія та екскурсологія

2026-2027 навчальний рік

Викладач	Дашевська Ірина Миколаївна, старша викладачка кафедри туризму та готельно-ресторанної справи
Контактний телефон	+380971687127
Ідентифікатор та код доступу (Zoom / Google Meet)	623-726-3449, код доступу 3g5P99
E-mail:	idashevska@gmail.com
Сторінка курсу на сайті підтримки навчальних програм КПУ	http://www.zhu.edu.ua/cpu_edu/course/view.php?id=663
Консультації	Консультації проводяться в дистанційному режимі за попереднім погодженням із викладачем через месенджери або електронну пошту

ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)	
Галузь знань	J Транспорт та послуги	
Спеціальність	J3 Туризм та рекреація	
Освітня програма	Туризм і рекреація	
Форма навчання	Очна (денна), заочна	
Мова викладання	Українська	
Курс (рік навчання), семестр	Курс 1, семестр 2	
Цикл підготовки	Професійної підготовки	
Статус дисципліни	Обов’язкова	
Обсяг дисципліни	Кількість кредитів ECTS	3
	Загальна кількість годин	90
	Аудиторних годин	30
	Лекції	18
	Практичні	12
	Самостійна робота	60
Форма контролю	Екзамен	
Попередні компоненти (Пререквізити)	-	
Паралельні та подальші компоненти (Постреквізити)	Паралельні: ПП 2 Міжнародний туризм Подальші: П 1 Виробнича практика	

МЕТА, ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни

Формування спеціалізованих концептуальних знань про теоретико-методологічні засади туризмології та екскурсології, здатності критично осмислювати наукові підходи до вивчення туризму й застосовувати їх для аналізу туристично-екскурсійних процесів та обґрунтування методичних рішень.

Завдання навчальної дисципліни:

- розкрити предмет, структуру та понятійно-термінологічний апарат туризмології й екскурсології;
- систематизувати наукові підходи до вивчення туризму, з'ясувати генезу й еволюцію туризмологічного знання;
- охарактеризувати основні концепції, складові та функції туризмологічного знання;
- пояснити теоретико-методологічні засади екскурсійного обслуговування та методичного забезпечення екскурсійної діяльності;
- розглянути педагогічні й психологічні аспекти екскурсії та вимоги до професійної майстерності екскурсовода;
- формувати вміння застосовувати теоретичні знання для аналізу туристично-екскурсійних процесів і обґрунтування методичних рішень.

У результаті вивчення дисципліни здобувачі повинні знати:

- основні поняття, предмет, структуру та методологічні підходи туризмології й екскурсології;
- генезу, основні концепції, складові та функції туризмологічного знання;
- теоретико-методологічні засади екскурсійного обслуговування та методичні прийоми екскурсійної діяльності;
- педагогічні й психологічні особливості екскурсії, механізми сприйняття екскурсійної інформації та способи привертання й переключення уваги;
- професійні та методичні вимоги до діяльності екскурсовода;

Після вивчення дисципліни здобувачі повинні вміти:

- застосовувати понятійно-термінологічний апарат туризмології та екскурсології під час аналізу професійних ситуацій;
- порівнювати наукові підходи до розуміння туризму, пояснювати зв'язок між складовими туризмологічного знання та обґрунтовувати вибір методичних прийомів показу й розповіді відповідно до мети й аудиторії екскурсії.

КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері туризму і рекреації.

Загальні компетентності

ЗК 6. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Спеціальні (фахові) компетентності

СК 1. Здатність застосовувати у професійній діяльності категорійно-термінологічний апарат, концепції, методи та інструментарій системи наук, що формують

науковий базис туризму та рекреації.

Програмні результати навчання

РН 1. Спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки, критичне осмислення проблем у сфері туризму та рекреації і на межі галузей знань.

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ТУРИЗМОЛОГІЇ
Тема 1. Туризмологія як соціогуманітарна наука.
Тема 2. Теоретичні та методологічні основи науки про туризм.
Тема 3. Генеза туризмологічного знання.
Тема 4. Основні концепти, складові туризмологічного знання, функції туризмології
РОЗДІЛ 2. ЕКСКУРСОЛОГІЯ ЯК НАУКА ПРО ЕКСКУРСІЙНИЙ ПРОЦЕС
Тема 5. Теоретико-методологічні засади екскурсійного обслуговування.
Тема 6. Методичне забезпечення екскурсійної діяльності.
Тема 7. Екскурсія як педагогічний процес.
Тема 8. Психологія в екскурсійному обслуговуванні.
Тема 9. Професійна майстерність екскурсовода.

ФОРМИ КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Контроль результатів навчання та рівня сформованості компетентностей здобувачів здійснюється на засадах прозорості та академічної доброчесності відповідно до Положення про критерії оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Класичному приватному університеті. http://virtuni.education.zp.ua/info_cpu/node/5478

У процесі вивчення навчальної дисципліни використовуються такі види контролю:

1. **Поточний контроль:** здійснюється протягом семестру під час практичних занять і перевірки індивідуальних домашніх завдань, зазначених у таблиці компонентів оцінювання.

2. **Семестровий (підсумковий) контроль:**

проводиться у формі екзамену та передбачає надання усних або письмових відповідей на питання екзаменаційних білетів за матеріалом усього курсу.

Особливість оцінювання: поточного і семестрового контролю оцінюється викладачем за **100-бальною шкалою**.

Для оцінювання студентів використовується система накопичування балів. Згідно з «Положенням про організацію освітнього процесу в КПУ» підсумкова оцінка з дисципліни виставляється за 100-бальною шкалою з наступним переведенням у національну шкалу та шкалу ECTS.

Загальний підсумковий бал за дисципліну (за 100-бальною шкалою) формується як середньозважена величина на основі всіх поточних і підсумкових оцінок здобувача, отриманих протягом семестру, з урахуванням питомої ваги кожного виду діяльності.

Підсумковий бал = ($B_1 \times k_1$) + ($B_2 \times k_2$) +… +($B_n \times k_n$) + ($B_{екз.} \times k_{екз.}$)

де:

B_1, B_2, B_3,...., B_n – бали за виконання завдань поточного контролю на практичних (семінарських) заняттях, самостійної та індивідуальної роботи, виставлений за 100-бальною шкалою; k_1, k_2, k_3,...., k_n – вагові коефіцієнти відповідного виду контролю;

$B_{екз.}$ – бал за підсумковий семестровий контроль (екзамен), виставлений за 100-бальною шкалою; $k_{екз.}$ – ваговий коефіцієнт підсумкового семестрового контролю (екзамену).

Сума вагових коефіцієнтів поточного та підсумкового контролю дорівнює 1

$k_1 + k_2 + k_3 + ... + k_n + k_{екз.} = 1$

Структура компонентів оцінювання та їх питома вага

Види навчальної діяльності здобувача	Шкала оцінювання завдання	Ваговий коеф.	Питома вага у загальній оцінці
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ТУРИЗМОЛОГІЇ			
Тема 1. Туризмологія як соціогуманітарна наука. Виконання завдань практичного заняття 1.	100	0,07	7
Тема 2. Теоретичні та методологічні основи науки про туризм. Виконання завдань практичного заняття 2.	100	0,07	7
Тема 3. Генеза туризмологічного знання. Індивідуальне домашнє завдання з теми 3.	100	0,10	10
Тема 4. Основні концепти, складові туризмологічного знання, функції туризмології. Виконання завдань практичного заняття 3.	100	0,06	6
РОЗДІЛ 2. ЕКСКУРСОЛОГІЯ ЯК НАУКА ПРО ЕКСКУРСІЙНИЙ ПРОЦЕС			
Тема 5. Теоретико-методологічні засади екскурсійного обслуговування. Виконання завдань практичного заняття 4 .	100	0,06	6
Тема 6. Методичне забезпечення екскурсійної діяльності. Виконання завдань практичного заняття 5.	100	0,06	6
Тема 7. Екскурсія як педагогічний процес. Індивідуальне домашнє завдання з теми 7.	100	0,10	10
Тема 8. Психологія в екскурсійному обслуговуванні. Індивідуальне домашнє завдання з теми 8.	100	0,10	10
Тема 9. Професійна майстерність екскурсовода. Виконання завдань практичного заняття 6.	100	0,08	8
Екзамен	100	0,3	30
Разом	**100**	1	**100**
Додаткові досягнення з навчальної дисципліни (за наявністю) Результати науково-дослідної діяльності здобувача, зокрема за такі активності: – участь у предметних олімпіадах, конкурсах студентських наукових робіт з навчальної дисципліни; – участь у засіданнях наукових гуртків, зокрема в обговореннях у форматі круглих столів, присвячених актуальним темам з навчальної дисципліни; – публікації результатів досліджень у вигляді наукових статей, тез доповідей, а також виступи на наукових конференціях.	**До 10 балів**		

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

100-бальна система	шкала ЄКТС	Національна шкала	Характеристика вимог та критеріїв оцінювання
90–100	A	Відмінно	Здобувач демонструє системне й глибоке розуміння туризмології та екскурсології, критично порівнює наукові підходи, точно використовує поняття, аргументовано аналізує туристично-екскурсійні процеси й самостійно обґрунтовує методичні рішення з урахуванням мети та аудиторії екскурсії. Завдання виконано повно й коректно.
82–89	B	Добре	Здобувач добре володіє основними теоретичними положеннями, аналізує і порівнює підходи, робить переважно аргументовані висновки та правильно добирає методичні прийоми. Відповіді й завдання повні, але містять окремі несуттєві неточності або незначні прогалини в обґрунтуванні.
75–81	C	Добре	Здобувач засвоїв основні поняття і зміст дисципліни, здатний пояснити ключові підходи та виконати типові завдання. Аналіз частково описовий, аргументація й порівняння неповні; у термінології, висновках або виборі методичних прийомів є окремі помилки.
67–74	D	Задовільно	Здобувач відтворює базові поняття та положення, але пояснює зв’язки між ними неповно. Аналіз туристично-екскурсійних процесів поверховий; методичні рішення обґрунтовані частково. Практичні й індивідуальні завдання виконані не повністю або з помітними помилками.
60–66	E	Задовільно	Здобувач досяг мінімально прийнятного рівня: упізнає й відтворює окремі основні поняття, однак має істотні прогалини та труднощі із застосуванням знань. Відповіді фрагментарні, завдання виконані частково; правильні висновки й методичні рішення недостатньо обґрунтовані.
35–59	FX	Незадовільно	Здобувач засвоїв лише окремі фрагменти матеріалу, плутає ключові поняття, допускає суттєві помилки й не може послідовно проаналізувати туристично-екскурсійну ситуацію або пояснити вибір методичних прийомів. Значна частина завдань виконана неналежно чи не виконана.
0–34	F	Незадовільно	Здобувач не демонструє необхідних знань з основних тем, не розкриває значення базових понять, не може застосувати теоретичні положення до аналізу туристично-екскурсійних процесів; завдання не виконані або їхні результати не підтверджують досягнення мінімальних вимог.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: 100-БАЛЬНА, НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
67-74	D	задовільно	
60-66	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політика щодо термінів виконання завдань та перескладання	З огляду на безпекову ситуацію, повітряні тривоги та перебої з електропостачанням, освітній процес базується на принципах гнучкості та академічної підтримки. Усі завдання виконуються здобувачами в асинхронному режимі без застосування штрафних санкцій чи зниження балів за порушення первинних термінів, якщо затримка зумовлена об'єктивними обставинами непереборної сили. Здавання та перескладання пропущених завдань чи тем здійснюється у зручному для студента темпі протягом семестру за погодженням із викладачем без будь-яких обмежень.
Політика академічної доброчесності	Здобувачі освіти зобов'язані неухильно дотримуватись принципів академічної доброчесності під час виконання усіх видів навчальної, наукової та творчої діяльності. Порушеннями академічної доброчесності вважаються: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання та академічне шахрайство. Здобувачам освіти забороняється вдаватися до будь-яких форм академічного шахрайства, зокрема: використовувати під час контрольних заходів заборонені матеріали або технічні засоби; посилатися на джерела, які не використовувались у роботі; здавати роботи з однаковим змістом, підготовлені різними особами. У разі встановлення порушення академічної доброчесності до здобувача освіти можуть бути застосовані такі заходи академічної відповідальності, як повторне проходження оцінювання (контрольна робота, екзамен, залік тощо), повторне вивчення відповідного освітнього компонента або відрахування з університету.
Політика щодо відвідування занять в умовах воєнного стану	Відвідування навчальних занять здобувачами вищої освіти є обов'язковим відповідно до затвердженого розкладу. *Організація освітнього процесу в умовах загрози та повітряних тривог* У разі включення сигналу «Повітряна тривога» під час проведення занять у режимі реального часу (Zoom / Google Meet) або перебування в приміщеннях Університету, проведення синхронного заняття негайно припиняється, а всі учасники освітнього процесу зобов'язані перейти до укриттів. Навчальне заняття, перерване через сигнал «Повітряна тривога» або яке не відбулося через її тривалість, автоматично переводиться в асинхронний режим. Відсутність здобувача освіти на синхронній конференції під час повітряної тривоги, відсутності електроенергії або зв'язку не є підставою для виставлення заборгованості чи зниження підсумкової оцінки, за умови опрацювання навчального матеріалу та виконання завдань в асинхронному режимі. *Застосування дистанційних технологій та форс-мажорних обставин* У разі переходу університету або його окремих структурних підрозділів на навчання із використанням дистанційних технологій через безпекову ситуацію чи інші форс-мажорні обставини, освітній процес регулюється *«Положенням про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти з використанням дистанційних технологій при обмежені або відсутності фізичного відвідування закладів освіти здобувачами з причин непереборної сили (природні катаклізми, заходи карантинного порядку та інші форс-мажорні обставини) в «Класичному приватному університеті».* Формат участі у дистанційних заняттях адаптується до поточних технічних можливостей та умов безпеки здобувачів і викладачів.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бабарицька В. К., Короткова А. Я., Малиновська О. Ю. Екскурсознавство і музеєзнавство : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і допов. Київ : Альтерпрес, 2012. 444 с.
2. Галасюк С. С., Нездоймінов С. Г. Організація туристичних подорожей та екскурсійної діяльності : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 178 с.
3. Мальська М. П., Паньків Н. М., Ховалко А. Б. Історія розвитку туризму : навч. посіб. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2016. 240 с.
4. Екскурсологія : підручник / за заг. ред. В. О. Негодченка. Київ : Каравела, 2023. 370 с.
5. Туризмологія (теорія туризму) : навч.-метод. посіб. зі спецкурсу / В. С. Пазенок, В. К. Федорченко, О. А. Кручек, І. М. Мініч. Київ : КУТЕП, 2010. 70 с.
6. Торяник В. М., Сардак С. Е., Джинджоян В. В. Туризмологія : підручник / за заг. ред. В. О. Негодченка. Дніпро : ДГУ, 2022. 306 с.
7. Туризмологія: концептуальні засади теорії туризму : науково-навчальне видання. Київ : КУТЕП, 2008. 825 с.
8. Поколодна М. М. Екскурсологія : підручник / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. 180 с.
9. Туризмологія: концептуальні засади теорії туризму : монографія / В. К. Федорченко, В. С. Пазенок, О. А. Кручек та ін. Київ : Академія, 2013. 368 с.
10. Гаврилюк А. І. Теоретико-методологічні засади історико-філософського осмислення сутності туризму як соціогуманітарного феномену. Збірник наукових праць Національної академії державного управління при Президентові України. 2019. № 2. С. 17–25. DOI: https://doi.org/10.36030/2664-3618-2019-2-17-25.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ

1. Державне агентство розвитку туризму України. Офіційний вебсайт: https://www.tourism.gov.ua/
2. Закон України «Про туризм» від 15.09.1995 № 324/95-ВР (чинна редакція). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80
3. UN Tourism. International Tourism Highlights, 2024 Edition. https://www.untourism.int/node/14905
4. European Travel Commission. Publications and tourism research: https://etc-corporate.org/publications/